

Zerbitzuz kanpo

ULA IRURETAGOIENA

Urteko lehen astean Euskal Herriko Unibertsitateko eraikin guztiak itxirik izan dira. Ikasketarako liburutegirik ez. Hainbat kultur zentroren ordutegia, mugaturik. Batzuk gabon oporren luzaera eginaz, besteak urtearen nobedadea aurkeztuz. Astelehenetan itxirik mantenduko dira, edota ordubate atzeratuko dute ate irekiera. Hainbat osasun etxetako medikuaren gelaren atea krisketarekin dago, ez baitu oporraldien bueltan inor espero. Hauek dira publikoaren arreta duten espazioen itxialdiak, baina ziur naiz arreta publikorik gabeko beste hainbat gelek ere sumatuko zutela hustuketarik edo erabilera mugapenik.

Urte hasierako berritasun espazialak hiria gruyère gazta moduan ikustera garamatza. Hainbestetan gerta dakiguke, administrazio publikoaren eraikinak esatea "sentitzen dut, ez gaude funtzionamenduan, saiatu beste une batean".

Ez da erabateko abandonu espaziala; epe batez eta modu intermitentean, batzuetan bizitzarik gabe hustutako lekuak dira. Barrunbe hotsetarako izkina gehiago. Erabilerarik gabeko ordenagailuak. Utzitakoaren usaina hartuko duten paretak. Aprobetxamendua galduko duten espazioak. Bizitzaren *interruptus* guneak. Egoera sozio-politiko baten isla eraikin publikoen espazioetan.

Baliteke eraikin publikoek espazioa soberan izatea eta beraz alferrikako erradiadore asko martxan izatea. Hori erakusten duen espazio-azterketa baten aurrean bagina, espazio beharren planifikazio bat egin ahalko litzateke, zerbitzua eten beharrean energia xahutu gabeko beroketa gastu mugatu bat bermatuko duen espazioen berrantolaketa batekin. Kasu batzuetan eraikinaren diseinuagatik ez da posible izango beste modu batean erabiltzea gastu energetikoa gutxitzeko. Baina espazio publikoen hausnarketa bat eskatzen du seguru, energiaren gaiaz harago, zerbitzua egoki eta eraginkor eman dezaten, espazioa kudeaketa publikoaren afera ere badelako. ●

Barka, baina teoria hori...

AMAIA LEKUNBERRI ANSOLA

Brasilgo presidente kargua hartu berri duen Lula da Silvaren aurkako estatu kolpea emateko eskatuz militarrei, Jair Bolsonaro lider ultraeskuindarraren milaka jarraitzailek presidentearen egoitza, Kongresua eta Auzitegi Gorena okupatu zituzten hilaren 8an. Gertakariak antzekotasun nabarmenak ditu bi urte lehenago AEBetan jazotakoarekin: Donald Trumpen jarraitzaileek Washingtoneko Kapitolioa hartu zuten, hauteskundeetako emaitzak ziurtatzeko. Gorka Bereziartuak *Faxismoaren outfit berria* artikuluan azpimarratu zuenez, eskuin muturraren *modus operandi* berri baten aurrean egon gaitzke: "Hauteskundeak galtzen dituztenean, euren oinarri soziala erakundeak astintzera bidali". Aurretiaz eta denbora luzez, hedabide hegemonikoek haien errelatoa hauspotu izanak errazten du hori. Eta horrekin batera, eskuin muturrak publikoa xaxatzeko dardabilen tresna indartsuak: sare sozialen bidezko informazio jarioa. Erdizkako egia, gezur erabateko eta konspirazio teorien koktela. Hurrup.

Desegonkortasunak eta etorriko denarekiko ziurgabetasunak ezaugarritzen dute bizi dugun garaia. Airean datzan ondoeza murtzikatu egin daiteke, eta ez da gutxiagorako. Halabaina, konplexua da inguratzen gaituen errealitatea, eta hori ez da edonolako traba gertatzen ari denaren gaineko irakurketa zuzenak egitera bidean. Hari-mutur guztiak lotu ezinagatik senti genezakeen larritasuna izan daiteke konspirazio teorien amua irensteko arrazoietakoa bat. Izan ere, Carlos Buj-ek *Ctxt*-n argitaratutako analisisan azaltzen duenez, "errealitate konplexu eta larrigarria sinplifikatzen dute, erantzukizunez salbuesten gaituzte, eta gehiengoari oharkabean pasa ohi zaizkion gauzak deskubritzen dituen pertsona argi gisa balidatzen gaituzte". Behin teoriak sinetsita, kontutan hartuak ez izateak berretsi egiten du postura gainera.

Eskuin muturrak badaki desegonkortasun egoerez baliatzen, konspirazio teorien bidez jendea –eta hortaz, gertakizunen bilakaera– berera lerratzen. Buj-ek gauzatutako ikerketa horren froga: larrialdi klimatikoa gezurtatzen duten konspirazio teoriak aztertu ostean, "porositate argia" antzeman du berak *konspiranosfera* izendatutakoaren eta eskuin mutur espainolaren artean. "Obsesioak elkarbanatzeaz gain, narratiba batek bestea elikatzen du", dio. Eta hori esanda, ñabardura egin du: espektro politiko ezkertiarrekin identifikatzen diren pertsonak ere egin dezakete bat teoriokin. Elitea jo-puntuari jartzeak, autoritarismoaren aurka altxatzeko deiak... "errebelde" eta "antisistema" zirkulua irudi dezake. Baina ez ote zaion bati baino gehiagori oharkabean pasa faxistak ere ager daitezkeela gisa horretan, errebeldiak eta indarrean den sistemarekiko ustezko aurkakotasunak ez dutela nahitaez ideia ezkertiarren eskutik joan behar.

Bereziartuaren artikulura itzuliz, eta dioenarekin bat eginez, faxismoaz dugun iruditeriak ez dio erantzuten egungo errealitateari. Residualak dira neonazi estetika daramatenak, jende arrunta da gehiengoa. Erreparatu diezaioگون ondo heltzen zaigun informazioari eta albokoari, egon nahi dugun tokian gaudela ziurtatzeko. ●